

Richard Wagner:

Forspil til 3. akt af operaen Lohengrin

Stykket varer 3 minutter og 5 sekunder.

Besætningen er:

Træblæsere: 3 fløjter, 3 oboer, 3 klarinetter, 3 fagotter,

Messingblæsere: 4 horn, 3 trompeter, 3 basuner, tuba,

Slagtøj: pauker, triangel, bækken, tambourin

Strygere

Triangel, bækken og tambourin optræder i fællesskab en del steder. Sæt et mærke i tidsskema, når det sker.

0:01 Hele orkestret indleder. Strygerne har melodien. Hvormange gange spiller de den?

2

0:23 Hornene spiller en dyb melodi. Hvilke instrumenter siger samtidig *dydydy-dydydy-dydydy...*?

violin

0:45 Hornenes melodi kommer igen. Men de har fået hjælp af andre. Hvem tror du, det er?

basuner

tuba

[1:08] Indledningsmusikken kommer igen. Hvornår sker det? _____

1:18 Nu kommer der en ganske rolig melodi. Hvilken træblæser spiller solo? obo

1:31 Denne melodi gentages med hjælp fra endnu en træblæser. Hvem? fløjte

[1:49] En ny rolig melodi, hvor klarinetterne er hovedpersoner. Hvornår? _____

2:11 Den festlige indledningsmelodi kommer igen. Bliver den gentaget? nej

[2:22] Vi hører også den dybe melodi 1 gang. Hvornår? _____

Er det udgaven kun med horn? Eller det den med hjælp fra de andre? samme hjælpere

2:50 Hele stykket slutter med en kort melodi i én instrumentgruppe. Er det strygere, træblæsere eller messing?

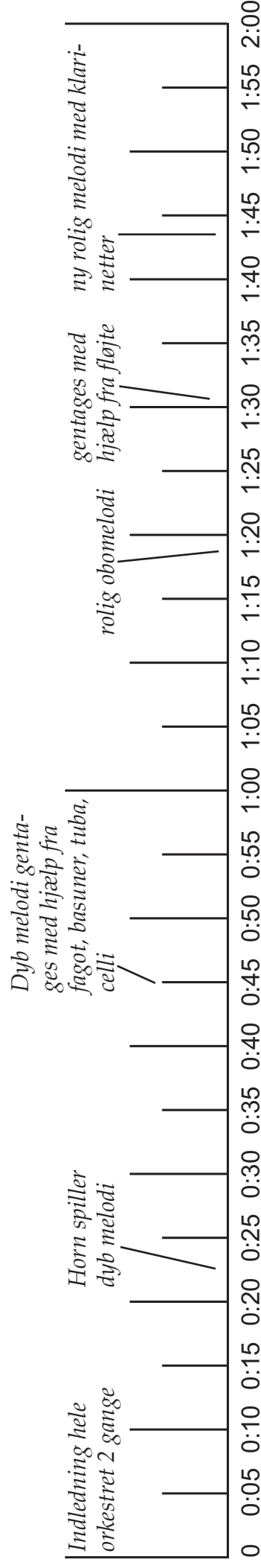
dybt messing

Lige før slutningen hører vi tydeligt et bestemt slagtojsinstrument.

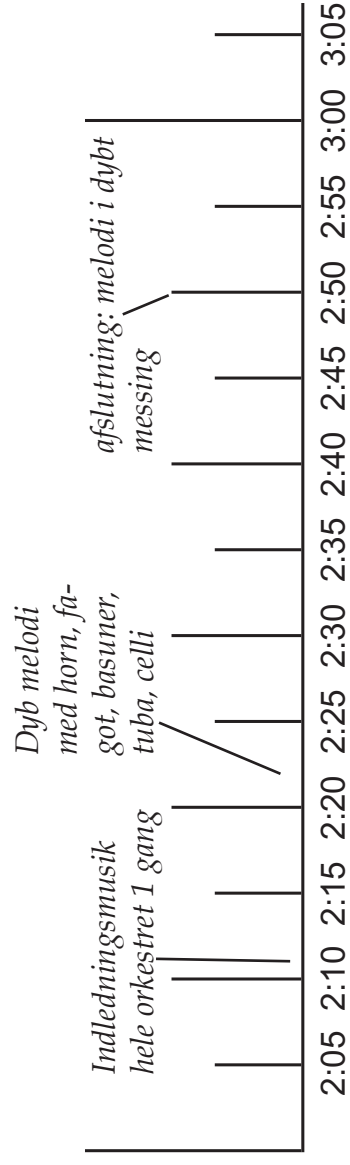
Hvilket slagtojsinstrument? Hvormange gange? bækkener 2 gange

Lohengrin

violiner spiller dydydy-dydydy... («trioles»)

violiner spiller dydydy-dydydy-dydydy... («trioles»)

Bemærkninger til Lohengrin

I forspillet til 3. akt af Lohengrin er der to temaer, der begge begynder med en opadgående treklangs-triol.

Det første tema indleder musikken i de høje instrumenter. Det andet tema er det, som først kommer i hornene (0:23) og gentages med tilføjelse af andre dybe instrumenter (0:45).

De to temaer kan synes beslægtede. I dem begge kan man høre triolen som en optakt. Men ved nærmere eftersyn optræder triolen i det første tema på taktens første slag. I det andet tema optræder triolen som optakt.

Sehr lebhaft

1. tema

2. tema

I det rolige midterafsnit spilles det første tema af en obo. Det andet tema spilles af flere instrumenter, men her bryder en klarinet igennem med en overstemme.

Det er undertiden sådan med ouverturer og forspil til operaakter, at komponisten lader dem gå glidende over i handlingen på scenen. Så må man til koncertbrug arrangere en anden, mere markant, afslutning på musikken. Således er det også med forspillet til 3. akt af Lohengrin.

I operaen går forspillet direkte over i det berømte »Brudekor«. Mange børn kender denne melodi, der f.eks. bruges ved bryllupper, som man oplever dem på amerikanske film (»Here comes the bride«). Spil forspillet og brudekoret i sammenhæng, hvis I har adgang til en indspilning. Man kan også få den på DVD.

Lyt også til det ufatteligt smukke forspil til 1. akt – en diametral modsætning til 3. akts forspil – en drømmevision af det gralstempel, som ridderen Lohengrin kommer fra, hvor orkestret bygger intensiteten op fra sarte strygerklange til sjælsrystende crescendo – og disse bækkenslag!! Det skal opleves liggende på madrasser med lukkede øjne.

Der findes CD-er med enkeltnumre fra Wagners operaer, der lader sig høre:

Ouverture og Matroskor fra »Den flyvende hollænder«

Gæsternes Indtog og Pilgrimskor fra »Tannhäuser«

Forspil og Isoldes Liebestod fra »Tristan og Isolde«

Valkyrieridtet fra »Valkyrien«

Siegfrieds Død fra »Ragnarok«

Richard Wagner har ved begyndelsen af det 21. århundrede været en af de mest opførte operakomponister i Danmark. Det Kongelige Teater har i en årrække gjort sig bemærket med sine opsætninger af de fleste af hans operaer. Indflytningen på Holmen kulminerede i foråret 2006 med den samlede opførelse af den firdelte »Niebelungens Ring«, som andre danske musikscener har fulgt op.

Wagner er ikke en kedelig komponist for intellektuelle. Det er farverig og dramatisk musik, der spænder orkestrets, sangstemmernes og scenens muligheder til det yderste og appellerer stærkt til vore dages interesse for fantasy, eventyr, elementært drama, gamle dage og evigt aktuell udforskning af sindets dybder og store spørgsmål om, hvad der styrer menneskelivet.

I sæsonen 2006-2007 præsenterede Det Kongelige Teater »Lohengrin« i Peter Konwitschnys berømte iscenesættelse, hvor hele historien udspilles i et gammeldags klasseværelse. Alle personerne – med undtagelse af ridderen selv – er klædt som drenge og piger. Som i alle gamle myter og eventyr ligger der mangfoldige tidløse tolkningsmuligheder under det konkrete handlingsforløb. Måske handler det om mobning, kliker, det onde og det gode i menneskets og barnets natur og uskyldstabet ved den viden, der indtræder under puberteten.